

Αξιολόγηση Προγράμματος Αλφαριθμητισμού στο Γυμνάσιο Δεύτερο Έτος Αξιολόγησης (Ιούνιος 2010)

1. Ταυτότητα της Έρευνας

Το πρόβλημα του λειτουργικού αναλφαριθμητισμού στην Κύπρο στις ηλικίες των 12 με 15 χρόνων αντιμετωπίζεται στη Μέση Εκπαίδευση με ένα πρωτοποριακό εκπαιδευτικό παρεμβατικό πρόγραμμα, το πρόγραμμα “Αλφαριθμητισμός”. Βασικός σκοπός της έρευνας που διεξήγαγε το ΚΕΕΑ, ύστερα από οδηγίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, είναι η σφαιρική αξιολόγηση του προγράμματος στο Γυμνασιακό κύκλο, σε επίπεδο εφαρμογής, λειτουργίας και αποτελεσματικότητας καθώς και η υποβολή εισηγήσεων με στόχο τη βελτίωση του προγράμματος και τον περιορισμό του προβλήματος του αλφαριθμητισμού. Η αξιολόγηση του εν λόγω προγράμματος έχει σχεδιαστεί από το ΚΕΕΑ να ολοκληρωθεί σε τρία χρόνια με σκοπό τη συλλογή συγχρονικών και διαχρονικών δεδομένων. Η παρούσα έκθεση αποτελεί το προϊόν της αξιολόγησης του δεύτερου έτους αξιολόγησης (2009-2010).

2. Μεθοδολογία - Αποτελέσματα

2.1. Δείγμα

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν οι μαθητές των ομάδων το Προγράμματος της Β΄ και Γ΄ τάξης από τα 27 Γυμνάσια που είχαν επιλεγεί να συμμετάσχουν κατά την πρώτη φάση της έρευνας, ώστε να είναι δυνατή η συγκέντρωση διαχρονικών δεδομένων. Το δείγμα στη δεύτερη φάση της έρευνας αποτέλεσαν 517 μαθητές. Από αυτούς, οι 396 μαθητές ήταν ενταγμένοι στις ομάδες των Ελληνικών (196 μαθητές της Β΄ και 200 μαθητές της Γ΄ τάξης) και οι 414 μαθητές ήταν ενταγμένοι στις ομάδες των Μαθηματικών (194 μαθητές της Β΄ και 220 μαθητές της Γ΄ τάξης). Από τους 517 μαθητές τους δείγματος οι 273 φοιτούσαν και στις δύο ομάδες.

2.2. Εργαλεία (δοκίμια, συμμετέχοντες)

Για την επίτευξη του στόχου της δεύτερης φάσης της αξιολόγησης του προγράμματος χρησιμοποιήθηκε το **κοινό δοκίμιο αλφαριθμητισμού** για τα Ελληνικά και τα Μαθηματικά το οποίο ετοιμάζει το ΚΕΕΑ για σκοπούς διάγνωσης των λειτουργικά αναλφάβητων μαθητών της Στ' τάξης του Δημοτικού ούτως ώστε να ενταχθούν στο πρόγραμμα “Αλφαριθμητισμός” στο Γυμνάσιο. Το **δοκίμιο των Ελληνικών** εξετάζει την ικανότητα παραγωγής γραπτού λόγου με τη σύνθεση σύντομου περιγραφικού κειμένου και την ικανότητα ανάγνωσης και κατανόησης κειμένων και αξιολογεί μέσω γλωσσολογικών ασκήσεων βασικές γνώσεις σύνταξης και γραμματικής. Το **δοκίμιο των Μαθηματικών** αποτελείται από 45 περίπου ασκήσεις από όλο το φάσμα της ύλης της Γ' - Δ' Δημοτικού.

2.3. Αποτελέσματα

Συγχρονικά αποτελέσματα αξιολόγησης της επίδοσης των μαθητών στο κοινό δοκίμιο αλφαριθμητισμού για τα Ελληνικά και τα Μαθηματικά

Η σύγκριση των μέσων όρων των επιδόσεων των μαθητών της Β' και της Γ' τάξης στο κοινό δοκίμιο των *Ελληνικών* δεν ανέδειξε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ τους. Αντίθετα, η σύγκριση των μέσων όρων των επιδόσεων των μαθητών της Β' και της Γ' τάξης στο κοινό δοκίμιο των *Μαθηματικών* ανέδειξε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ τους. Για τους ίδιους μαθητές, οι διαφορές στις επιδόσεις τους στο κοινό δοκίμιο των *Ελληνικών* και των *Μαθηματικών* κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά, όταν ήταν μαθητές της Α' και της Β' τάξης, αντίστοιχα, δεν ήταν στατιστικά σημαντικές. Από αυτά τα αποτελέσματα προκύπτει ότι όσον αφορά τις βασικές δεξιότητες στα *Ελληνικά* οι διαφορές των δύο ομάδων δεν άλλαξαν ουσιαστικά, ενώ όσον αφορά στις βασικές δεξιότητες στα *Μαθηματικά* υπήρξε μία σημαντική διαφοροποίηση ως προς τις επιδόσεις των ομάδων.

Ο βαθμός στον οποίο οι αρχικές επιδόσεις των μαθητών στα *Ελληνικά* και τα *Μαθηματικά*, όπως καταγράφηκαν στην πρώτη μέτρηση που έγινε πριν από ένα χρόνο, επηρέασε τις επιδόσεις των μαθητών των δύο ηλικιακών ομάδων ένα χρόνο μετά και ο βαθμός στον οποίο οι ατομικές διαφορές στο γνωστικό προφίλ του ατόμου αντανακλώνται στις ατομικές διαφορές στην επίδοση στα δοκίμια της Γλώσσας και των *Μαθηματικών*, διερευνήθηκε με την ανάλυση της συνδιασποράς (ANCOVA). Η ανάλυση ανέδειξε τις αρχικές επιδόσεις στα

Ελληνικά και στα Μαθηματικά ως στατιστικά σημαντικούς παράγοντες που επηρεάζουν τις αντίστοιχες επιδόσεις ένα χρόνο μετά.

Επίσης, φαίνεται ότι όταν η επίδραση από την αρχική επίδοση στα Ελληνικά και από το γνωστικό προφίλ των μαθητών ελεγχθεί στατιστικά, η διαφορά στην ηλικία των δύο ομάδων (Β' και Γ' τάξη) δεν επηρεάζει την επίδοση στα Ελληνικά, ενώ για την επίδοση στα Μαθηματικά η ηλικιακή διαφορά των δύο ομάδων αντανακλάται και ως διαφορά στην επίδοση.

Διαχρονικά αποτελέσματα αξιολόγησης της επίδοσης των μαθητών στο κοινό δοκίμιο αλφαριθμητισμού για τα Ελληνικά και τα Μαθηματικά

Από τη σύγκριση των επιδόσεων των μαθητών που φοιτούσαν στη Β' τάξη κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 σε σχέση με την επίδοσή τους κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά προκύπτει ότι τόσο η επίδοσή τους στα Ελληνικά όσο και η επίδοσή τους στα Μαθηματικά παρουσίασαν στατιστικά σημαντική βελτίωση. Παρόμοια είναι και τα αποτελέσματα από τη σύγκριση των επιδόσεων των μαθητών που φοιτούσαν στη Γ' τάξη κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 σε σχέση με την επίδοσή τους κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά. Συγκεκριμένα, η επίδοση των μαθητών στα Ελληνικά και στα Μαθηματικά παρουσίασε στατιστικά σημαντική βελτίωση.

3. Συμπεράσματα – Συζήτηση

Από τα συγχρονικά αποτελέσματα της αξιολόγησης της επίδοσης των μαθητών στα δοκίμια του αλφαριθμητισμού, προκύπτει ότι δεν υπάρχει σημαντική διαφορά στην επίδοση των μαθητών της Β' σε σχέση με την επίδοση των μαθητών της Γ' τάξης στα Ελληνικά, σε αντίθεση με τα Μαθηματικά όπου η επίδοση των μαθητών της Γ' τάξης είναι σαφώς υψηλότερη από αυτή των μαθητών της Β' τάξης. σημαντική διαφορά. Συγκρίνοντας τις διαφορές των δύο ηλικιακών ομάδων σε σχέση με τις επιδόσεις τους στα αντίστοιχα δοκίμια κατά τη σχολική χρονιά (2008-2010) προκύπτει ότι στα μεν Ελληνικά καμία διαφοροποίηση μεταξύ τους δεν παρατηρήθηκε, στα δε Μαθηματικά υπήρξε σημαντική διαφοροποίηση με σαφή βελτίωση των μαθητών της Γ' τάξης. Ενώ θα ανέμενε κανείς η μεγαλύτερη σε χρόνο παραμονή των μαθητών της Γ' τάξης στις ομάδες του Προγράμματος, να αντικατοπτρίζεται και στο βαθμό που επιδρά στην

επίδοση, αυτό δεν συμβαίνει στα Ελληνικά. Φαίνεται ότι όσον αφορά το πρόβλημα του γλωσσικού αναλφαβητισμού το κενό των μαθητών σε πυρηνικές γνώσεις και βασικές δεξιότητες δεν δημιουργεί τις προϋποθέσεις για ανάπτυξη των υπαρχουσών δικτύων γνώσης λόγω ηλικιακής ανάπτυξης. Ουσιαστικά, αυτά τα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν τη θέση ότι τα θέματα αλφαβητισμού πρέπει να λύνονται όσο το δυνατόν πιο έγκαιρα διότι όταν το έλλειμμα σε πυρηνικές γνώσεις και δεξιότητες αφεθεί άλυτο στο χρόνο το κόστος θεραπείας του προβλήματος είναι υψηλό.

4. Επικοινωνία

Υπεύθυνος ερευνητής: Δρ Αντιγόνη Μουγή, mouyi.a@cyearn.pi.ac.cy
Δρ Παναγιώτα Κενδέου